

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
JU Peta gimnazija
Senada Poturka Senčija bb, 71000 Sarajevo
Tel/fax: 033/235-521 centrala: 033/235-413

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Canton Sarajevo
High School Peta gimnazija
Senada Poturka Senčija bb, 71000 Sarajevo
Tel/fax: 033/235-521 operator: 033/235-413

Broj: 01-03-2056/2020

Dana, 29.09.2020. god.

Na osnovu uputstva, Metodologije realizacije online nastave u Kantonu Sarajevo sa smjernicama za izradu digitalnog obrazovnog sadržaja i praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja učenika/ca od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo od 28.8.2020. godine, člana 143 Pravila JU Peta gimnazija Sarajevo, a na prijedlog Nastavničkog vijeća škole, Školski odbor JU Peta gimnazija Sarajevo, na 37. sjednici održanoj dana 29.09.2020. godine, d o n o s i :

ETIČKI KODEKS U ONLINE OKRUŽENJU ZA UČENJE JU PETA GIMNAZIJA SARAJEVO

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet i cilj)

Prema uputstvu Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (Metodologija organizacije online nastave u Kantonu Sarajevo, 28.8.2020.) sve škole će u narednom periodu koristiti edukativne platforme za izvođenje online nastave. Direktori, nastavnici, stručni saradnici i učenici će komunicirati unutar virtuelnih učionica. S obzirom da online okruženje za učenje predstavlja u školama jedan relativno novi koncept komunikacije, bitno je da se bazira na istim etičkim principima koji se podrazumijevaju od učenika, nastavnika, stručnih saradnika i rukovodstva škole kao i u redovnom nastavnom procesu.

Etički kodeks u online okruženju za učenje (u daljnjem tekstu: Etički kodeks) u tom smislu podrazumijeva smjernice o međusobnoj saradnji, komunikaciji i pravilima ponašanja učenika sa nastavnicima, stručnim saradnicima i rukovodstvom Škole, radnu etiku svih članova školske zajednice, te prava i obaveze svih učesnika online nastavnog procesa, kao i moguće sankcije za počinioce kršenja istih u skladu sa Pravilma JU Peta gimnazija i Pravilnikom o radu JU Peta gimnazija.

Etički kodeks se sastoji od niza standarda ponašanja prilagođenih potrebama škole i principa u cilju očuvanja dostojanstva učenika, ugleda i autoriteta nastavnika, stručnih saradnika i rukovodstva Škole.

Cilj donošenja Etičkog kodeksa je stvaranje optimalnih uvjeta koji svim osobama uključenim u odgojno-obrazovni proces obezbjeđuju sigurnost, slobodu i međusobno poštovanje, zaštitu dostojanstva i ličnog integriteta, te pravnu zaštitu od svakog oblika potencijalnog online nasilja i zloupotreba u online okruženju.

II PRAVNI OSNOVI PRIMJENE KODEKSA

Član 2.

(Obaveza poštivanja)

Radnici škole, učenici, roditelji, kao i svi oni koji su uključeni u odgojno-obrazovni proces JU Pete gimnazije za vrijeme online nastave dužni su, u skladu sa svojim ulogama u odgojno-obrazovnom procesu, pridržavati se odredbi Etičkog kodeksa.

Etički kodeks ponašanja opisan ovdje je općevažeći jer ga saglasno usvajaju svi relevantni organi školske zajednice.

Nepoštivanje Etičkog kodeksa će se tretirati slično nepoštivanju Pravila JU Peta gimnazija, Pravilnika o radu JU Peta gimnazija i Pravilnika o kućnom redu JU Peta gimnazija. Protiv prekršitelja mogu biti poduzete odgojno-disciplinske mjere u skladu sa Pravilima Škole, ukoliko je riječ o učenicima, odnosno biti pokrenuti disciplinski postupci ukoliko je riječ o radnicima škole u skladu sa Pravilnikom o radu.

III KODEKS PONAŠANJA U ONLINE OKRUŽENJU ZA UČENJE

Član 3.

(Pravila ponašanja za vrijeme online nastave)

UČENICI

1. Učenici su obavezni prisustvovati online nastavi u realnom vremenu, pridržavajući se već utvrđenog rasporeda časova i smjena, osim ukoliko odlukom Ministarstva ili direktora nije drugačije definisano.
2. Zvanična školska edukativna platforma je „GOOGLE FOR EDUCATION “ i dužni su je koristiti svi učenici. Prema potrebi, a u dogovoru učenika i nastavnika mogu se koristiti i druge aplikacije u procesu učenja, poučavanja i vrednovanja rada učenika.
3. Učenici su obavezni blagovremeno pristupiti online časovima i aktivno sudjelovati u praćenju nastavnog procesa i realizaciji predviđenih zadataka i obaveza.
4. Učenici koji imaju pristup internetu, online nastavu mogu pratiti osim na računaru i preko mobitela ili drugih tehničkih uređaja adekvatnih za online nastavu.
5. Ukoliko učenik ima tehničke poteškoće da pristupi času ili bude spriječen da blagovremeno preda urađeni zadatak, o tome će obavijestiti predmetnog nastavnika i razrednika u vremenu trajanja časa. Ukoliko se kod istih učenika ponavljaju ove situacije potrebno je da razrednik obavi individualni razgovor sa učenikom / roditeljem / starateljem u cilju otkrivanja eventualnih razloga spriječenosti praćenja online nastave. Prema potrebi u razgovore treba uključiti i školsku stručnu službu.

6. U online okruženju učenja i poučavanja svi učenici obavezno poštuju svoja prava i dužnosti, prema čl. 90 Pravila Škole s kojima ih upoznaje i podsjeća razrednik na prvim časovima Odjeljenjske zajednice u septembru.
7. Učenici su obavezni biti pristojno odjeveni (prema Kodesku odijevanja učenika Pete gimnazije) tokom praćenja nastave, a naročito prilikom javljanja i učešća u video pozivima.
8. Prilikom javljanja na video poziv učenicima je strogo zabranjena konzumacija hrane, cigareta i drugih opojnih sredstava.
9. Prilikom javljanja na video pozive učenici su obavezni da paze na mjesto i prostor s kojeg se javljaju, potrebno je da to čine od kuće ili nekog drugog privatnog prostora, a nikako sa javnih prostora (parkova, igrališta, ugostiteljskih objekata, javnog prevoza i sl.). Javljanje sa igrališta, sportskih terena i parkova i sl. dozvoljeno je samo na nastavi Sporta.
10. Tokom javljanja na video pozive učenik je dužan da prijavi nastavniku ukoliko se u prostoriji nalazi još neko osim njega.
11. U komunikaciji s nastavnicima u online okruženju učenici su dužni poštovati privatno i slobodno vrijeme nastavnika, te se obratiti nastavniku isključivo prema dogovoru koji su učenici prethodno napravili s nastavnikom.
12. Učenici su obavezni suzdržavati se od prepisivanja, iskorištavanja tuđih radova i drugih zloupotreba sadržaja koji nisu njihovi i koji nisu rezultat ličnog truda i rada. Ukoliko nastavnik ustanovi da su dva ili više identično urađena rada i ima sumnju da su radovi prepisani nastavnik ima pravo da rad ne uvaži i ne uzima u razmatranje prilikom ocjenjivanja.
13. U toku online nastave, za sve neprimjerene/neprihvatljive oblike ponašanje i povrede učeničkih dužnosti predviđene čl. 95 (Lakše povrede učeničkih dužnosti) i čl. 96 (Teže povrede učeničkih dužnosti) Pravila Škole, kao i za kršenje odredbi ovog Etičkog kodeksa učenicima mogu biti izrečene odgojno-diciplinske mjere i pokrenuti disciplinski postupci.
14. Bilo koji oblik nasilja u online okruženju će biti tretiran u skladu sa Smjernicama u slučajevima nasilja u BiH, te sankcionisan odredbama Pravila škole.
15. Učenicima se strogo zabranjuje lažno predstavljanje u toku online nastave s ciljem postizanja prednosti i ličnog interesaa posebno s aspekta evaluacije i vrednovanja učeničkih postignuća.
16. Učenicima se strogo zabranjuje svako snimanje nastavnika, drugih učenika i sadržaja online časa.
17. Strogo se zabranjuje svjesno ili nesvjesno slanje virusa i malicioznih sadržaja koji mogu ugroziti ličnu imovinu drugih korisnika ili škole.
18. Učenicima se zabranjuje da drugim učenicima otkrivaju svoje pristupne podatke. Ukoliko se to učini, za sve moguće zloupotrebe sistema odgovaraju učenik i roditelji učenika.
19. Strogo se zabranjuje pisanje uvredljivih sadržaja drugim učenicima, slanje bilo kakvih elektronskih materijala uvredljivog sadržaja, kako od strane učenika međusobno, tako i učenika prema nastavnicima, te nastavnika prema učenicima.
20. Zabranjeno je bezrazložno poticanje svađe i povokacija od strane jednog ili više učenika i uključivanje učenika u iste.

NASTAVNICI, RAZREDNICI, STRUČNI SARADNICI

1. Nastavnici su obavezni prisustvovati online nastavi u realnom vremenu, pridržavajući se već utvrđenog rasporeda časova i smjena, osim ukoliko odlukom Ministarstva ili direktora nije drugačije definisano.
2. Zvanična školska edukativna platforma je „GOOGLE FOR EDUCATION“ i dužni su je koristiti svi nastavnici, a prema potrebi i u dogovoru s učenicima moguće je koristiti i druge korisne aplikacije za proces učenja i poučavanja učenika, kao i u procesu vrednovanja učeničkih postignuća.
3. Nastavnik je dužan pratiti i voditi evidenciju odsustva učenika s nastave.
4. Nastavnici su dužni da upoznaju učenike s pravilima komunikacije na njihovom online času, a koja su u skladu s odredbama Etičkog kodeksa.
5. U online okruženju nastavnici su dužni poštovati pravila komunikacije uz poštivanje svih učesnika komunikacije bez neprikladnih i uvredljivih izjava po bilo kojoj osnovi.
6. Nastavnici su dužni najmanje jedanput mjesečno ostvariti video poziv s učenicima u cilju održavanja zamjenskog direktnog kontakta s učenicima.
7. Svi nastavnici treba da vode računa o opterećenosti sadržaja koje dostavljaju učenicima, da koriste olakšavajuće mogućnosti redukcije nepotrebnih sadržaja i usmjere se na ishode učenja.
8. Nastavnici su dužni dati razumne i realne rokove za izvršavanje učeničkih obaveza, imajući u vidu opterećenost učenika online nastavom.
9. Nastavnik u toku online nastave treba biti dostupan za sva eventualna dodatna objašnjenja u toku online časa i/ili na narednom času. Nastavnik je obavezan u svakom momentu da animira učenike u online okruženju na rad i aktivnosti različitim metodama i pristupima u radu.
10. Nastavnici su obavezni obezbijediti povratne informacije učenicima o njihovim postignućima.
11. Nastavnici su dužni da na nivou aktiva dogovore kriterije ocjenjivanja i ocjenjuju učenike za aktivnosti, zadatke i zadaće koje rade u online okruženju. Ako je ocjena postignuta tokom časa, nastavnici su dužni odmah da obavijeste učenika, a ako je ocjena iz pismenog rada na prvom idućem času.
12. Nastavnici su posebno dužni da vode računa o potrebama učenika sa teškoćama, koji u online okruženju rade prema individualnim ili individualiziranim nastavnim planovima i programima.
13. Razrednik je dužan upoznati učenike sa cijelim sadržajem Etičkog kodeksa na času Odjeljenjske zajednice, a roditelje na roditeljskom sastanku.
14. Stručni saradnici i rukovodstvo Škole su dužni aktivno sudjelovati u praćenju primjene Etičkog kodeksa i dati svoj stručni doprinos u rješavanju potencijalnih problema koji se tiču odredbi navedenog dokumenta.

KOMUNIKACIJA I PROTOK INFORMACIJA NA PLATFORMI

1. Zabranjeno je uzimanje „screenshotova“ iz rada na grupama ili iz „chata“ u svrhu objave na društvenim mrežama, drugim komunikacijskim alatima ili za bilo kakvu eksternu upotrebu.
2. Učenici moraju da vode računa da profilne slike, koje biraju za svoj profil, također budu etički primjerene i da ne vrijeđaju nikoga. Poželjno je da profilne slike budu od učenika kako bi se učenici / nastavnici lakše prepoznavali.
3. Učenicima nije dozvoljeno formiranje privatnih grupa u službenom školskom online okruženju, budući da iste opterećuju sistem i moguće su zloupotrebe istih za kršenje odredbi ovog Kodeksa bez naročitog nadzora.
4. Na platformu nije dozvoljeno postavljati povjerljive informacije ili informacije koje zadiru u prava na zaštitu ličnih podataka trećih lica, bez njihovog znanja i saglasnosti.
5. Platformu nije dozvoljeno koristiti za postavljanje, dijeljenje neformalnog/zabavnog sadržaja.
6. Na platformi koja je predviđena za online nastavu zabranjeno je postavljanje nenastavnog sadržaja tj. sadržaja koji ne služi u svrhe realizacije različitih oblika nastavnog procesa.
7. Netematsko „spamiranje“ tj. opterećavanje komunikacije sa nastavnikom irelevantnim sadržajima ili temama koja nemaju veze sa nastavnim sadržajem u grupi nije dozvoljeno. Namjerna opstrukcija nastave postanjem besmislenih postova kojima je svrha uništiti diskusiju je također zabranjena i spada pod „spam“.
8. Postavljanje sadržaja koji onemogućuju normalno funkcioniranje online nastave je zabranjeno.
9. Slanje neželjenih elektroničkih poruka, kao i slanje komercijalnih oglasa (spam mail) je također zabranjeno.
10. Zabranjeno je postavljanje linkova irelevantnih za nastavni proces, bez opisa na kakav sadržaj vode, linkova koji vode ka malicioznim sadržajima smatraće se kršenjem odredbi ovog Kodeksa.
11. Svako kršenje autorskih prava na grupama smatra se ličnom odgovornošću člana online nastave koji je iste postavio.
12. Uz formalne obilike ponašanja u online okruženju, učenici i nastavnici su dužni da vode računa i o neformalnim oblicima komunikacije (npr.: izbjegavanje poruka pisanih isključivo velikim slovima - ovakav vid pisanja smatra se vikanjem, jer se velika slova koriste samo u slučaju ako je riječ o upozorenju ili važnoj obavijesti).

RODITELJI

1. Roditelji su obavezni aktivno učestvovati u procesu izvođenja online nastave u vidu obezbjeđivanja uslova za rad, kao i nadzora nad učenicima u toku realizacije online nastave.
2. Roditelji su obavezni održavati redovan kontakt i saradnju sa razrednikom, poštujući Protokol saradnje roditelja sa Školom.

3. Roditelji su obavezni redovno prisustvovati online roditeljskim sastanicima, u terminu kada odredni razrednik, a ukoliko je spriječen najaviti razredniku svoje odsustvo.
4. Roditelji su dužni blagovremeno, u roku od dvije sedmice, u skladu sa Pravilnikom o neopravdanim izostancima, opravdati učeničke izostanke jer se kontinuirano vrši evidencija odsustva učenika s online nastave.
5. Razrednik će upoznati roditelje na roditeljskom sastanku s odredbama Etičkog kodeksa.
6. Roditelji trebaju podržavati i podsticati učenike da poštuju odredbe Etičkog kodeksa.

Član 4.

(Sankcionisanje korisnika)

Korisnici su dužni pri radu u grupama i praćenju grupa pridržavati se pravila ponašanja u komunikaciji unutar grupe. Poruke s grupa dostupne su velikom broju osoba i često se čuvaju godinama u javno dostupnim arhivama, navodeći korisnike da na temelju njih donose pozitivne ili negativne zaključke o autorima tih poruka. Neprihvatljivo ponašanje na grupama će se smatrati kršenjem odredi ovog školskog dokumenta.

Zloupotreba okruženja na kojem se odvija online nastava odnosi se na situacije u kojima korisnici online procesa pozivaju na mržnju, netrpeljivost i rasizam, bilo kroz komentiranje raznih objava ili ličnog iskazivanja kontroverznih stavova na vlastitom profilu. U nedozvoljen sadržaj osim pozivanja na mržnju, spada i neprimjeren sadržaj poput „golotinje“ i provokativnog sadržaja kojem nema mjesta na online okruženju čiji su korisnici nastavnici / stručni saradnici / rukovodstvo škole i učenici. Kršenje pravila ponašanja i zloupotreba platforme na kojoj se odvija online nastava može dovesti do sankcija poput suspenzije profila korisnika (nastavnika ili učenika) koji je objavljivao nedozvoljen sadržaj.

Nastavnik ima pravo da učenika koji komunicira na taj način privremeno „blokira“ na grupi i nakon prijavljivanja slučaja razredniku / stručnom saradniku, vrati učenika u grupu, s tim da je dužan učeniku koji je privremeno „blokiran“ dostaviti radni materijal za učenje.

O svakoj zloupotrebi školske platforme, a naročito nedozvoljenog snimanja, nedozvoljenog dijeljenja i objavljivanja sadržaja sa grupa, bit će sačinjena službena zabilješka, uzeta pisana izjava učesnika, te sačuvani dokazi i materijali na osnovu kojih će se poduzimati mjere i koraci predviđeni Zakonom o srednjem obrazovanju i Pravilima JU Peta gimnazija, te vršiti prijavljivanje, istrage i sankcionisanja prekršitelja u skladu sa ovlastima nadležnih organa.

IV PRAVNE KOMPLIKACIJE I POSLJEDICE

Član 5.

(Odgovornost korisnika za aktivnosti napravljene pod njihovim korisničkim imenom)

Korisnici su odgovorni za sve aktivnosti napravljene pod njihovim korisničkim imenom. Korisnici trebaju obratiti pažnju na to kako im izgleda profil i koje informacije stoje na njemu, trebaju paziti na svoj online imidž. Sve što se napiše ili postavi u online okruženju ostaje memorisano u sistemu te je dokazivanje prekršaja i kršenja propisa izuzetno jednostavno.

U slučaju uočavanja dokaza na neprikladno i neadekvatno ponašanje korisnika, biti će obaviješteni nadležni organi. Navedenim organima će škola dostaviti sve podatke prekršitelja u koje mogu spadati i lični podaci kao što su ime i prijavljena adresa, napisane poruke, te IP adresa s koje se prijavio korisnik, te drugi traženi podaci koji su u skladu sa zakonom.

Sve objave neprimjerenog sadržaja će biti uklonjene, a podaci autora će biti proslijeđeni školi na daljnje postupanje u skladu sa Pravilima JU Peta gimnazija.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 6.

(Usvajanje i stupanje na snagu)

Etički kodeks JU Peta gimnazija usvaja Školski odbor uz prethodnu saglasnost Nastavničkog vijeća i sindikata škole.

Etički kodkes stupa na snagu sa danom usvajanja od strane Školskog odbora.

Školski odbor je nadležan za tumačenje Etičkog kodeksa, a isti se može prema potrebi mijenjati i dopunjavati.

Izmjene i dopune Etičkog kodeksa donosi Školski odbor na osnovu dostavljenih prijedloga od strane Nastavničkog vijeća i Vijeća roditelja naše škole.

PREDSJEDNIK ŠKOLSKOG ODBORA

Vatreš Jusuf

(Vatreš Jusuf)